

زبان کودکی

(شناخت زبان و ادبیات کودکان)

نویسندگان:

دکتر علی اکبر شوبکلائی

ام البنین ذوالفقاری

انتشارات اودیسه

سرشناسه	: شوبکلایی، علی اکبر، ۱۳۴۷-
عنوان و نام پدیدآور	: زبان کودکی (شناخت زبان و ادبیات کودکان) / نویسنده گلن علی اکبر شوبکلایی، ام البنین ذوالفقاری.
مشخصات نشر	: آمل: اودیسسه، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۸ ص.: مصور.
شابک	: ۱۳۰۰۰۰ ریال 978-622-6763-03-5
وضعیت فهرست نویسی	: فبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۷۷.
عنوان دیگر	: شناخت زبان و ادبیات کودکان.
موضوع	: ادبیات کودکان و نوجوانان
موضوع	: Children's literature
موضوع	: کودکان -- زبان
موضوع	: Children -- Language
شناسه افزوده	: ذوالفقاری، ام البنین، ۱۳۵۲ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۸ ۸۷ش۸۷/ف۳ PN1۰۰۹
رده بندی دیویی	: ۸۰۸/۰۶۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۷۲۷۰۵

شناسنامه کتاب:

نام کتاب:	زبان کودکی
مؤلفان:	دکتر علی اکبر شوبکلایی - ام البنین ذوالفقاری
ویراستاران:	دکتر علی اکبر شوبکلایی - ام البنین ذوالفقاری
طراح جلد:	شهرام فیروزی
صفحه بندی:	شهرام فیروزی
شمارگان:	۵۰۰ نسخه
نوبت چاپ:	اول - ۱۳۹۸
ناشر:	اودیسسه (odyse.ir)
چاپخانه:	گاندی
صحافی:	گاندی
قیمت:	۱۲۰۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۶۷۶۳-۰۳-۵

« هر گونه کپی برداری از این اثر بدون اجازه ناشر پیگرد قانونی دارد »

انتشارات اودیسسه

ISBN: 978-622-6763-03-5

9

فهرست

عنوان	صفحه
پیشگفتار	۷
تعریف ادبیات کودکان	۹
تفاوت ادبیات کودکان با بزرگسالان	۱۱
هدف ادبیات کودکان و نوجوانان	۱۲
هدف های کلی ادبیات کودک و نوجوان	۱۵
انواع ادبیات کودکان و نوجوانان	۱۹
الف) افسانه :	۱۹
ب: داستان :	۳۰
ج : حکایت	۳۵
د : قصه	۳۶
ه - نوشته های غیرداستانی	۳۸
انواع ادبیات منظوم	۴۲
۱- لالایی :	۴۲
۲- مَثَل :	۴۴
۳- منظومه :	۴۶
۴- ترانه های عامیانه :	۵۱
۵- شعر	۶۱
تفاوت بین شعر بزرگسالان و کودکان و نوجوانان	۶۲
فایده های شعر کودکان	۶۵
کتاب های تصویری	۶۶
نمایش	۷۱
اهداف پرورشی نمایش	۷۶
نگاهی به ابعاد سه گانه انسان	۷۸
مراحل رشد کودکان:	۷۸

۷۹	بازیهای دراماتیک :
۸۰	بدیه سازی
۸۰	انواع بدیه سازی
۹۲	ب - پاتومیم :
۹۳	ج - اعمال نمایشی
۹۴	د - قصه های نمایشی
۹۵	ه - اشعار نمایشی
۹۵	و - نمایش غروسکی
۹۷	گفتار چهارم
۹۷	عوامل مؤثر در شناخت تواناییهای کودکان و نوجوانان
۹۸	عوامل مؤثر در شناخت تواناییهای کودکان و نوجوانان
۹۸	۱- خصوصیات رشد جسمی و روانی
۱۰۱	۲. نیازمندیها، نیاز به امنیت خاطر (مادی و معنوی)
۱۰۲	۳. تواناییهای خواندن و تسلط بر زبان
۱۰۴	۴- محیط زندگی و تجربیات و شناختهایی که ایجاد می کند
۱۰۵	گفتار پنجم
۱۰۵	انتخاب کتاب
۱۰۵	ظاهر کتاب
۱۰۵	الف : صفحه آرایي
۱۰۶	ب : نوع حروف
۱۰۶	ج : تصاویر
۱۰۷	د : اندازه
۱۰۷	ه : کاغذ
۱۰۸	و : جلد و صحافی
۱۰۹	محتوای کتاب
۱۰۹	الف - هدف

۱۰۹	ب - موضوع و قالب
۱۱۱	ج : عوامل
۱۱۱	د : سبک نگارش
۱۱۳	نویسنده ، شاعر، مصور
۱۱۳	ناشر
۱۱۴	قیمت کتاب
۱۱۵	گفتار ششم
۱۱۵	قصه و قصه گوئی
۱۱۷	۱- مقدمات قصه گوئی
۱۲۰	۲- ویژگی های قصه گو
۱۲۵	۳- مکان و زمان قصه گوئی
۱۲۶	۴- مخاطبهای قصه
۱۲۷	۵- شیوه ها و فنون قصه گوئی
۱۳۹	گفتار هفتم
۱۳۹	نقش رادیو و تلویزیون در آموزش کودکان و نوجوانان
۱۴۰	تأثیر رادیو
۱۴۱	تأثیر تلویزیون
۱۴۳	گفتار هشتم
۱۴۳	نقاشی کودکان و نوجوانان
۱۴۴	موضوعات نقاشی کودکان
۱۴۹	نماد رنگها در نقاشی کودکان
۱۵۳	گفتار نهم
۱۵۳	تاریخچه ی ادبیات کودکان و نوجوانان
۱۵۴	ادبیات کودکان در جهان
۱۵۹	پیشینه ی ادبیات کودکان در ایران :
۱۶۰	الف : ادبیات عامیانه

- ب : تربیت خواص و شاهزادگان ۱۶۲
- ج : ادبیات کلاسیک ۱۶۲
- د : ادبیات مشروطیت ۱۶۴
- ح : ادبیات نوین کودکان و نوجوانان ۱۶۸
- کار روی شرایط اصلی یک کتاب خوب از نظر کودکان و نوجوانان ۱۷۱
- نتیجه گیری ۱۷۴
- فهرست منابع و مآخذ ۱۷۷

کودکان و نوجوانان، سرمایه های اصلی جهان آینده اند و فردا پردازان سرزمین خود. امروزه سرمایه گذاری برای این گروه سنی از آدیان یک دلمشغولی برای دولتها و متولیان فرهنگ و هنر و ادب، حتی پدران و مادران است. پیچیدگی روزافزون فرآورده های صنعتی و دنیای ماشینی، الگوهای رفتاری تازه ای برای خانواده ها به ارمغان آورده است. تغییر و تحول سریع و پرشتابی که هر روز بیش از پیش بعلت رشد فزاینده علوم و فنون بوقوع می پیوندد نمایانگر این واقعیت است که بشر امروز، ناخواسته در گردابی از انواع مصنوعات خود ساخته دست و پا می زنند. نگاهی با تأمل به هدف های اصلی و فرعی برنامه ها و کاربرد وسیع دستگاههای الکترونیکی در کانون خانواده ها، نظیر برنامه های ماهواره ای، برنامه های ویدئویی، کانال های مختلف تلویزیون، انواع دستگاهها و برنامه های کامپیوتری، آتاری و دستگاه های الکترونیکی با نوارها و دیسک های متنوع، بیانگر این حقیقت است که بسیاری از خانواده ها، به ویژه کودکان و نوجوانان، به طور جدی تحت تأثیر بمباران امواج گوناگون الکترونیک که از صفحات تصویرنماها پخش می گردد، قرار دارند.

با مفروض داشتن جنبه های مثبت و مقبولیت این برنامه ها، کمترین آثار زیانبار این عادت عمومی، کم حوصلگی، عصبانیت، پرخاشگری، خستگی و مرض جدیدالولاده ای به نام صرع نوری و صرع ویدئویی است.

درچنین هنگامه ای « ادبیات کودکان و نوجوانان » با تلاش اندیشمندان و دلسوزان عرصه ی فرهنگ و ادب و هنر می تواند دیوارحائل گذشته و حال را بر هم بزند و پلی بنا نهد که آینده سازان جهان با گذر از آن ضمن آشنایی با الگوهای کهن دیارشان، حال را دریابند و برای آینده ی پرفراز و نشیب آماده و مهیا گردند.

ادبیات کودکان و نوجوانان، که از دل ادبیات رسمی کشور سربرآورده، امروزه بخش وسیعی از ادبیات ایران را تشکیل می دهد و شاعران و نویسندگان بزرگی، در این گیتی پهناور برای کودکان قلم فرسایی کرده و آثار پرنغزی را به یادگار نهاده اند. اما هنوز آن طور که بایسته است، حقش ادا نشده و پژوهش های علمی فراوانی را برای شناسایی و معرفی آن می طلبد.

با توجه به این مهم، تلاش شده در این جستارگونه، به طور مختصر و با استفاده از منابع موجود، ادبیات کودکان تعریف شود و آنگاه انواع ادبیات کودکان و نوجوانان و نیز ادبیات نوین کودکان و نوجوانان در این ایران ذکر گردد.

از نکات قابل توجه، آوردن آموزش تئاتر کودک در این اثر است که در هیچ یک از کتابهایی که تاکنون در این عرصه نوشته شده، سابقه ندارد و این با توجه به فعالیت های شخصی در هنر نمایش آن را لازم و ضروری انگاشتیم.

امیدواریم این مختصر - که صد البته عاری از عیب و نقص نیست - همگام با دیگر آثار ویژه کودکان و نوجوانان مفید واقع شود.

از زحمات بی دریغ و همکاری های مستمر جناب استاد عزیزا... محمدپور و خانم خدیجه بخشنده بالی که این پژوهش بدون تلاش ایشان به بار نمی نشست سپاسگزاری می نمایم. آرزوی موفقیت برای این عزیزان داریم.

الحمد... اولاً و آخراً